

Załącznik do uchwały
nr XLVI/282/13 Rady Miejskiej
w Niemodlinie z dnia 26 września 2013 r.

Program

wspierania seniorów

w gminie Niemodlin

Niemodlin, 2013 rok

CZEŚĆ OGÓLNA

Starzenie się jest naturalnym etapem życia człowieka. Ma ono różne oblicza, a grupa seniorów nie jest jednorodna. Są wśród tej grupy osoby niesprawne, samotne, żyjące ze skromnej emerytury czy renty, które wymagają wsparcia i opieki ze strony instytucji państwa i samorządu terytorialnego, w tym pomocy społecznej. Ale to również stale powiększająca się grupa osób aktywnych, wykształconych, w miarę sprawnych i samodzielnych, która poszukuje na rynku usług oferty dostosowanej do swoich potrzeb i możliwości.

Dawniej troska o byt materialny ludzi starszych była sprawą wyłącznie rodziny, ale też rodziny te były przeważnie wielodzietne i mieszkały wspólnie i dlatego nie było problemem zapewnienie stałej opieki nad taką osobą. Aktualnie uległ zmianie model rodziny - rodziny są mniej liczebne. Młodzi ludzie w dużej mierze usamodzielniają się, wyprowadzając się od starzejących się rodziców. Pracują też niejednokrotnie bardziej intensywnie niż kiedyś, poświęcając pracy znacznie więcej czasu. Tym samym trudniejsze staje się zaopiekowanie się seniorem przez samą rodzinę.

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem społecznym wtedy, kiedy maleje przyrost naturalny ludności a coraz wyższy staje się odsetek ludzi w wieku emerytalnym. I właśnie obecnie polskie społeczeństwo jest zaliczane do tzw. starzejącej się populacji. Statystyki mówią bowiem, że z roku na rok przybywa nam osób w wieku tzw. poprodukcyjnym a maleje liczba osób w młodszych przedziałach wiekowych. Jest to skutek z jednej strony długotrwałego niżu demograficznego ostatnich lat, a z drugiej strony wydłużania się długości trwania życia ludzkiego i rozwoju cywilizacyjnego.

Problemy związane ze zjawiskiem „starzejącego się” społeczeństwa wymagają rozwiązań zarówno indywidualnych spraw seniorów, jak i spraw o zasięgu ogólnym, wynikających z potrzeb całej tej grupy społecznej. Rodzaj tych rozwiązań zależy od wspomnianego wyżej „oblicza” starości, zaś ich celem ma być tworzenie warunków do godnego przejścia seniorów przez ten etap życia i poprawa jakości życia tej grupy społecznej, mając na uwadze, że to co daje zadowolenie seniorom to: niski poziom niepełnosprawności, samodzielne funkcjonowanie fizyczne i umysłowe oraz aktywne zaangażowanie i zainteresowanie życiem. I to jest właśnie zadanie stojące przed organami i instytucjami państwa i samorządu terytorialnego. W tym właśnie kontekście rolą samorządu terytorialnego każdego szczebla jest stwarzanie przestrzeni przyjaznej seniorom i warunków do rozwoju inicjatyw dedykowanych osobom starszym.

DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA

Gminę Niemodlin, według stanu ludności na dzień 31 grudnia 2012 roku, zamieszkuje 13334 osoby.

Struktura demograficzna mieszkańców przedstawia się następująco:

Część gminy	< 18 lat	Ogółem dorośli, z tego:	Dorośli				Razem mieszkańców
			18-60 lat kobiety	18-65 lat mężczyźni	pow. 60 lat kobiety	pow. 65 lat mężczyźni	
Miasto Niemodlin	1127	5370	2085	2237	756	292	6497

Obszar wiejski gminy	1349	5488	1995	2448	728	317	6837
Ogółem gmina	2476	10858	4080	4685	1484	609	13334

źródło: dane statystyczne ze zbiorów meldunkowych Urzędu Miejskiego w Niemodlinie na dzień 31.12.2012r.

Struktura demograficzna mieszkańców gminy wg płci kształtuje się w poniższy sposób:

PRZEDZIAŁ WIEKOWY	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	RAZEM
<51	4338	4573	8911
51-60	1047	1020	2067
61-70	645	623	1268
71-80	455	250	705
81-90	253	94	347
>90	26	10	36
Ogółem →	6764	6570	13334

źródło: dane statystyczne ze zbiorów meldunkowych Urzędu Miejskiego w Niemodlinie na dzień 31.12.2012r.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Założeniem Programu jest wspieranie seniorów w zwiększaniu ich zaangażowania i aktywności społecznej poprzez udział w przedsięwzięciach ogólnorozwojowych, w szczególności: edukacyjnych, sportowych, kulturalnych, a także zaspakajanie potrzeb opiekuńczo-pielęgnacyjnych starszych osób chorych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych.

Program ma służyć przede wszystkim rozwojowi i wspieraniu inicjatyw oddolnych, płynących ze strony organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego na rzecz osób starszych. Program zakłada, że będzie odpowiedzią na potrzeby osób starszych aktywnych społecznie jak i tych, które potrzebują opieki, a ta nie jest lub nie może być wykonywana przez rodzinę czy innych domowników.

PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W REALIZACJI PROGRAMU

W realizacji Programu zakłada się uczestnictwo następujących podmiotów:

- Urząd Miejski w Niemodlinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemodlinie,
- organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące na terenie gminy Niemodlin działalność pożytku publicznego na rzecz osób starszych;

W gminie działają organizacje pozarządowe (tzw. organizacje trzeciego sektora) i jednostki organizacyjne kościelnych osób prawnych, prowadzące działalność pożytku publicznego. Ich dokładna liczba i cele statutowe nie są znane, gdyż rejestracja tych podmiotów odbywa się poza strukturami Gminy. Niemniej z obserwacji i dotychczasowej współpracy Gminy z organizacjami trzeciego sektora wynika, że na terenie gminy działalność na rzecz osób starszych prowadzi aktywnie

kilka dużych organizacji o zasięgu ponadgminnym. Działalność tych organizacji nakierowana jest na świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych dla osób o ograniczonej samodzielności i prowadzenie zajęć o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym dla seniorów „aktywnych”. Ponieważ proces rozwoju społeczeństwa obywatelskiego ciągle trwa można zakładać, że sektor pozarządowy będzie rozwijał się także i w naszej gminie, a w ramach niego organizacje obywatelskie, które za cel swojej działalności stawiać będą sobie działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,

- jednostki organizacyjne i pomocnicze Gminy Niemodlin (m.in. Ośrodek Kultury w Niemodlinie, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Niemodlinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemodlinie, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Niemodlinie, sołectwa, jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę).

W skład Gminy wchodzi 27 sołectw, będących jej jednostkami pomocniczymi. Sołectwa te dysponują oddaną im do użytkowania częścią majątku Gminy, w tym zarówno nieruchomościami jak i rzeczami ruchomymi, które mogą być wykorzystywane w realizacji zadań Programu.

Na terenie gminy funkcjonuje pięć szkolnych jednostek oświatowych i trzy przedszkola, dla których organem prowadzącym jest Gmina Niemodlin. Jednostki te, co pokazuje dotychczasowe doświadczenie, niejednokrotnie służą wsparciem lokalowym i organizacyjnym dla osób i podmiotów zewnętrznych.

CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest podtrzymanie aktywności osób starszych oraz zapewnienie im możliwości udziału w życiu społecznym, a także wspieranie i pomoc osobom starszym o ograniczonej samodzielności.

Cele szczegółowe:

1. rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej osób starszych (w szczególności edukacyjnej, kulturalnej, turystycznej, sportowej i rekreacyjnej),
2. rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację organizacji pozarządowych do działania na rzecz osób starszych,
3. zwiększenie dostępności do usług społecznych (opiekuńczych, pielęgnacyjnych, socjalnych) kierowanych do osób o ograniczonej samodzielności, w tym szczególnie otaczanie opieką osób starszych i niepełnosprawnych w miejscach ich zamieszkania,
4. wprowadzenie społeczeństwa w system powszechnej teleopieki,
5. zwiększenie dostępności dla osób starszych do usług o charakterze kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym świadczonych w gminnych jednostkach organizacyjnych,
6. tworzenie warunków dla integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej osób starszych,
7. złagodzenie skutków niepełnosprawności psychofizycznej osób starszych,
8. przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia osób starszych,
9. tworzenie warunków do udziału osób starszych w kształtowaniu gminnej polityki senioralnej.

ZADANIA PROGRAMU

Zakłada się, że osiągnięciu celów Programu będą służyły następujące, podejmowane w okresie trwania Programu, zadania:

- ✓ dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych skierowanej do osób w wieku emerytalnym, polegającej na prowadzeniu różnych form aktywizacji społecznej osób starszych (w tym m.in. edukacyjnej, kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej),
- ✓ wspieranie lokalowe, sprzętowe, organizacyjne organizacji pozarządowych oraz niezrzeszonych osób fizycznych związane z podejmowanymi przez te podmioty inicjatywami na rzecz seniorów, w tym m.in. nastawionymi na aktywność społeczną osób starszych, integrację między i wewnątrzpokoleniową, utrzymywanie zdrowia i dobrej kondycji psychofizycznej osób starszych,
- ✓ wdrożenie ulg w opłatach za dostęp do wybranych usług kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych świadczonych w Ośrodku Kultury w Niemodlinie i w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Niemodlinie,
- ✓ świadczenie przez Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Niemodlinie oraz jej filie nieodpłatnych, indywidualnych konsultacji i pomocy dla seniorów w nabyciu umiejętności korzystania z komputera i nawigacji po internecie,
- ✓ wspieranie finansowe zadań z zakresu usług opiekuńczych, pielęgnacyjnych i pracy socjalnej, realizowanych przez organizacje pozarządowe wobec osób starszych o ograniczonej samodzielności i problemach zdrowotnych,
- ✓ wdrażanie systemu teleopieki domowej na terenie gminy,
- ✓ zdiagnozowanie potrzeby utworzenia w gminie placówki opieki i wsparcia dziennego dla osób starszych, opracowanie koncepcji utworzenia i finansowania takiej placówki w postaci np. gminnego domu dziennego pobytu dla osób starszych, które z powodu choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub rodzina nie może takiej pomocy zapewnić, realizacja w/w koncepcji,
- ✓ powołanie przez Burmistrza Niemodlina Gminnego Zespołu ds. Polityki Senioralnej (rady senioralnej) o charakterze organu opiniodawczo-doradczego Burmistrza Niemodlina w sprawach gminnej polityki senioralnej, w skład którego wejdą między innymi przedstawiciele organów i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów osób starszych oraz organizacji działających na rzecz osób starszych.

CZAS TRWANIA PROGRAMU

Realizacja niniejszego Programu obejmuje okres 7 lat, tj. lata 2014-2020.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program finansowany będzie z budżetu Gminy Niemodlin, w kwocie określonej na każdy rok budżetowy, w częściach zgodnych z klasyfikacją budżetową, właściwych dla zadań wskazanych w Programie.

Wsparcie finansowe zadań realizowanych na rzecz osób starszych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego odbywać się będzie w sposób i na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm). Zadania te będą szczegółowo określone w corocznym Programie współpracy Gminy Niemodlin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W przypadku utworzenia placówki wsparcia dziennego dla osób starszych o ograniczonej samodzielności, pobyt w tej placówce będzie też finansowany, na odrębnych zasadach, przez podopiecznych tej placówki.

NADZÓR NAD REALIZACJĄ PROGRAMU

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Niemodlina.

Po zakończeniu trwania Programu Radzie Miejskiej zostanie przedłożone sprawozdanie z realizacji Programu.